

Kansalliset dialogit, Lappeenranta, Etelä-Karjalan kansalaisopisto 10.5.2023

Epävarmuudessa eläminen Kaakkois-Suomessa.

Esittelykierros/tunnekiertros:

Osa tunsi itse epävarmuutta asioista, osa taas oli havainnut tuttavissa ahdistuneisuutta epävarmuuden vuoksi: ”Ajattelin, että pääsis perille, että miten vois auttaa, ettei ne olis ahdistuneita.”

Epävarmuutta aiheuttavia asioita:

- energia, sen tuotanto ja kulutus: luonnonvarojen käyttö, energian tuhlaus, ilmastonmuutoksen kannalta tärkein muuttuja. Jokainen voi valinnoillaan vaikuttaa kulutukseen.
- Miten nuoret selviävät? Heillä on valtavasti vaikeuksia, mikä sen aiheuttaa?
 - o tuli esiin kokemus lapselta, joka oli valittanut luokissa olevaa hälyä, ei pysty keskittymään ja opettajilla ei resursseja keskittyä luokkaan, kun on niin paljon muita paperitöitä.
 - o Nuorten ongelmat voi johtua siitä monenmoinen kuormitus syö motivaatiota ja voimia.
 - o itseohjautuvuuden vaatimus joillekin kohtuuton?
- Etelä-Karjala unohdettu Helsingin päässä, tänne ei panosteta eikä sijoiteta, elinvoima kärsii.
- Hyvinvointivaltion rapautuminen: nuoret unohdettu, mielenterveyspalvelujen riittämättömyys, lasten ja vanhusten kohtalo. Joutuuko itse hoitamaan omat vanhempansa? Voiko hyvinvointivaltion vielä pelastaa?
- Terveystenhuollon kriisi: kunnalliselta usein ohjataan yksityiselle, kun resursseja ei vain ole. Mutta entäs he, joilla ei ole yksityiseen varaa? Toisaalta kokemukset lääkäreillä käynnistä ”Lääkäri tuijottaa opasta ja myötäilee ja sanoo että ota burana. Tuo epävarmuutta, että hoitaako minua vai hoitaako vaan virkaa.”
- Luontokato ja ilmastonmuutos: millainen maailma on, kun omat lapset ovat aikuisia? Kykenevätkö ihmiset muuttamaan elämäntyyliään kestävämmäksi?
- Sota ja sodan uutisointi
- työelämän kuormittavuus:
 - o kunnallisten alojen johtajuusongelmat? Johtaja on ammatti, siihen tarvitsee pätevyyden. Yksityisellä puolella hurja tahti, mutta tuntuu, että kunnallisella puolella burn out yleisempää.
 - o itseohjautuvuuden vaatimus – kaikista ei siihen ole. Toisaalta voi olla ristiriitaiset vaatimukset, itseohjautuvuus vs. paljon pieniä sääntöjä, joita pitää noudattaa.
 - o toisaalta ” Alaisella on yhtä lailla vastuu ja velvollisuus, hyvä alainen, kuuluu se, että asiallisesti pyytää keskustelua tai muuta jos hommista ei tule mitään.”

Asiantuntijuuden kriisi ja epäpätevyys:

Mietittiin, että yksi asia voi yhdistää monet asiat, joista on puhuttu. Enemmän ja enemmän törmää vallitsevaan ja kasvavaan epäpätevyYTEEN, päättäjien ja ihmisten, jotka toimivat, nähtävissä ympäri maailmaa. Esimerkkejä valtionvelka ja hiilinielut, joista ei päästä yhteisymmärrykseen. "Toiset pelottelee, että valtionvelka on valtava, pitää leikata kaikki munia myöten. Toiset sanoo, että ei oo enemmän ku Saksassa, eikä kukaan siellä itke. Ei enää ole demokraattinen keskustelu vaan jänkkäämistä asiasta toiseen. Kompromisseja ei synny, eikä mikään toimi."

"Riippuvuus siitä, että toiset päättävät, eikä ne välttämättä päätä parhaalla mahdollisella tavalla. Vaikuttaa kaikkeen, esimerkiksi ilmastonmuutoksen säätelyyn. Yksi seuraus on se, että ihmiset puolueellistuvat, vastakkainasettelu kasvaa, sitä myöten kasvaa aggressio niin netissä kun mediassa. Aletaan käyttää sellasta kieltä, mitä ei 10 vuotta sitten käytössä ollut."

Pohdittiin laajemmin nykyistä keskustelukulttuuria somessa ja somen ulkopuolella. Myös miksi päättäjiksi ei valita alojen asiantuntijoita. Somessa moni "kokee olevansa asiantuntija" ilman käsitystä käsiteltävästä asiasta. "Sekin ongelma, kaikki joiden nimi tai naama tulee esiin, kaikki haluaa olla tähtiä. Hukataan oman asiantuntijuuden pohjimmainen asia, aletaan olla vähän sellainen kuin mitä halutaan olevan."

Keskustelukulttuurin kuplautuminen, vastakkainasettelun lisääntyminen ja todellisen keskustelun kuihtuminen koettiin huolestuttavana. Toisaalta esitetäänkö vain mielipiteitä, jotka kuulostavat hyviltä?

"Lainsäädäntö Suomessa on muuttunut erittäin huonoksi, joudutaan perumaan, korjaamaan. Ei tehdä vaikutusarviointia, joka pitää tehdä. Sitä ei tehdä, tulee ylläreitä. Mutta miksi, onko liikaa direktiivejä ja lakeja? Ihmiset ei ole sen huonompia nykyään, tietoa on enemmän kuin voi käyttää. Muutos käynyt vähitellen 2000-luvulla. Muutetaan ja perutaan ja mitä milloinkin. Kukaan ei oikeesti tiedä, että miksi. Se vaikutusarvio pitää olla laajaa, se ratkasee, että silloin on mahdollisuus olla hyvä. Pitää olla paljon kuulemisia ja monenlaisia osallistujia siinä hommassa, monesta suunnasta."

Epävarmuuden vaikutukset arjen tasolla:

"Moni asia on näkynyt kivanakin. On turha suunnitella kauheen pitkälle asioita, eletään hetkessä. Se tuo paljon iloa.

Se unohtuu usein."

Yhteys Venäjälle katkennut, se harmittaa, kun ei pääse käymään.

Konkreettisia huolia lähisukulaisten voinnista, epävarmuus miten hoitaa heidän asioitaan, jos kulkeminen kahden maan välillä vaikeutuu.

Pohdittiin venäjänkielisten asemaa ja kokemuksia Suomessa ja Lappeenrannassa sodan aikana, onko syrjintää, toisaalta itärajalla totuttu kanssakäymiseen ja venäjänkieliseen väestöön.

Mikä auttaa sietämään epävarmuutta:

Lähetää läheisille uutisista poimittuja hyviä asioita.

Puutarhan hoito.

Uusien juttujen kokeileminen.

Antaa itselleen luvan tuntea negatiivisiakin tunteita, mutta ei pura sitä muihin ihmisiin.

Työ, arki, koiran kanssa ulkoilu.

Toisaalta luottamus siihen, että Naton ansiosta Kaakkois-Suomeen tulee enemmän sijoituksia ja työpaikkoja.

Oivalluksia:

”Ei kaikki voi olla vastauksia, ei tarvitsekaan. Mutta joku tahtotila niiden etsimiseen, sitä kaipaisin.”

”Kuinka eri sektoreilla me voidaan olla huolissaan asioista. Kuinka tärkeä on huomioida eri sektorit. Yhdyn pointteihin siitä, että hyvin mennyt keskustelu, hyvä ilmapiiri.”

”Epäpätevyys jäi soimaan, pitää tutkia lisää. Hyvänä se, että kannattaa keskittyä hyviin murusiin. Poimia hyviä juttuja.”